

FILMŠULA, Kosovelov dom Sežana, petek, 17. november 2017 ob 15h

OMAR

Omar, Palestina, 96 min, 2013

Režija in scenarij: Hany Abu-Assad

Fotografija: Ehab Assal

Montaža: Martin Brinkler in Eyas Salman

Igrajo: Adam Bakri, Leem Lubany, Waleed Zuaiter, Samer Bisharat, Eyad Hourani

Nagrade: nominacija za oskarja 2014, nagrada posebne žirije v sekciji Posebni pogledi na Cannesu 2014

KRATKA VSEBINA IN OCENA

Če bi film *Omar* morali opisati, bi lahko zapisali nekaj v sledečem slogu: Omar je vaje izmikavanja metkom ob vsakodnevnem prečkanju zidu med Palestino in Izraelom, ko obiskuje svojo ljubezen Nadjo. Toda okupirana Palestina ne pozna jasnih meja med ljubeznijo in vojno: na drugi strani zidu postane rahločuten pek Omar goreč borec za svobodo, ki se mora spoprijeti z bolečimi odločitvami glede odraslosti in življenja nasploh. Ko Omarja med enim izmed uporov ujamejo, se spusti v lov z vojaško policijo. V trdne odnose s prijatelji iz otroštva se prikradeta sum in izdajstvo, Omarjeva čustva pa s tem hitro postanejo razdvojena kot palestinsko ozemlje. Obenem postane tudi jasno, da vse to počne iz ljubezni do Nadje.

Opisu bi morali dodati, da gre za uspešno skovan filmski hibrid različnih žanrov kot so, vohunski film, kriminalka, akcija, romantični film, coming-of-age film. Režiser se je s svojimi kamerami uspešno umestil v svetovno politično vrelišče, kjer prebivalci ne poznajo mirnosti zahodnjaškega vsakdana, ljudi, brez vojn in pištol uperjenih v njihove obraze. Prostor tako ves čas filma močno preveva pereč – ter boleč – občutek nestabilnega in nevarnega okolja, kjer se potikajo mladi Omar, Tarek in Amdžad, v revolucionarnem vzgibu osvoboditve palestinskega ozemlja iz primeža Izraelcev. Navkljub temu, se lahko film vseeno spremlja dokaj preprosto in morebitno nepoznavanje političnega dogajanja na zgodovinskem področju Palestine, ne znižuje stopnje suspenza, ki se ob gledanju tempirano pretaka v nas gledalcih.

Pre-1948

100% of Historic Palestine

1947 UN Partition Plan

48% of Historic Palestine

1967 De Facto Line

22% of Historic Palestine

Settlements, Wall, and Jordan Valley

12% of Historic Palestine

These maps are for illustrative purposes only. Boundary representations are not authoritative.

TEME ZA POGOVOR

ZGOVINSKO OZADJE PODROČJA PALESTINE

Da pa bi zares razumeli neprestano dinamično filma, ki jo sestavlja redno ilegalno prečkanje zidov glavnega protagonista ter pregoni po ulicah, je potrebno razumeti nekaj o političnem dogajanju na zgodovinskem področju Palestine. Tako Judje kot tudi Arabci svojo pravico do ozemlja utemeljujejo na zgodovini. Judje, ki so stoletja bežali pred pregonom v Evropi, ki je doživel vrhunec s holokavstom, so hoteli svojo državo na starodavnem ozemlju, ki jim ga obljublajo svete knjige. Posebej pomembno leto je bilo 1967, ko so po vojni nadzor nad Zahodnim bregom in Gazo dobili Izraelci. Dandanes ozemlje sicer upravlja palestinska oblast, a je kljub temu okupirano z izraelske strani. Judje počasi in vztrajno na ozemlju gradijo svoja naselja in se širijo po Palestini, izraelska vojska pa ozemlja ščiti in izvaja pritisk nad domorodci.

Prvi zapis o Palestini sega v 5. stol. p.n.št. Prvi uradni dokument o osnovanju »judovske države« na področju Palestine je Balfourjeva deklaracija (l. 1917), na podlagi katere je mandat nad upravo tega teritorij prejela Velika Britanija. Dokument govori o ideji »judovskega narodnega domovanja v Palestini.« Leta 1921 palestinska delegacija odpotuje v London in predstavi svoja stališča do samovoljno sprejete deklaracije s strani imperialističnih sil. V teh letih (1920-21) se zgodijo napadi Arabcev nad Judi in mnogi protesti proti novemu naseljevanju Judov. Leta 1922 Balfourjevo deklaracijo podpre tudi ZDA, naslednje leto se uradno prične mandat upravljanja VB.

Od 20ih let se sistematično pričinja umetno naseljevanje Judov, do leta 1924 jih je tam že 70.000. Leta 1922 je prvi popis prebivalstva v Palestini (področje zahodno od reke Jordan): okoli 757.000 prebivalcev, od tega 11% Judov. Leta 1931: 860.000 Arabcev in 175.000 Judov (17%). Leto 1939: 440.000 Judov (30% populacije), leta 1945: 600.000 Judov.

15. maja 1945 se ustanovi država Izrael, tedaj se zaključi mandat nadzora Velike Britanije. Mej nove države Arabci ne priznajo in Jordanija, Sirija, Egipt, Irak in Libanon napovejo vojno. Dogodi se ti. »nakba« (arabsko »katastrofa«), ko je Izrael pregnal 700 tisoč Palestincev iz njihovih domov. Izrael navkljub vsemu prihodnje leto postane polnopravna članica Združenih narodov. V letih 1956-57 poteka vojna za sueški prekop, ob tem Izrael prvič zasede Gazo in Sinajski polotok. 5. junija leta 1967 se prične šestdnevna vojna z namenom širjenja področja izraelske oblasti: Gaza, Zahodni breg, Sinajski polotok in Golanska planota. Od tedaj so konflikti in napadi stalni, v vojne se na stran Arabcev vključi

tudi Sovjetska zveza. Palestinska osvobodilna organizacija (PLO), katere vodja je bil Jaser Arafat, leta 1988 razglasi neodvisno državo Palestino, Arafat postane predsednik. Leta 1993 je v Oslu sklican mirovni kongres, a ves trud je

neuspešen; tudi leta 2000 se Izrael in Palestina ne moreta dogovoriti. Tega leta se prične organiziran množični odpor Palestinec nad Izraelci (intifada), ki traja do leta 2008. Leta 2005 Izraelci zapustijo Gazo, leta 2007 nadzor nad Gazo prevzame palestinsko politično gibanje Hamas. V mirovno reševanje konflikta je od leta 2003 takorekoč uradno vključen ves svet: EU, ZN, ZDA in Rusija, a je od tedaj vseeno umrlo že na deset tisoče vojakov in civilistov.

Poglej si karto spreminjanja palestinskega ozemlja od leta 1948? Kaj opažaš? Zakaj se bijejo tako srditi boji na tem področju – veš morda kaj vse bi lahko bili povodi za to (poleg judovskega domovanja v Palestini)? Preveri tudi, kaj je sionizem? Kakšne pravice imajo Palestinci? Zakaj se v boje vključujejo ZDA, Rusi (SZ) in sosednje arabske države?

Na zadnji sliki lahko opaziš tudi izrisane zidove, ki obdajajo obkoljena palestinska področja. Filmska zgodba *Omar* se dogaja v okolici Zahodnega Jeruzalema. Ali si ves čas filma vedel/-a, na katerem področju se odvija? Če ja, po čem si to prepoznal/-a? Kje živi Nadja, kje peče kruh Omar?

GAZA IN ZAHODNI BREG

Zahodni breg je ozemlje na vzhodu Izraela, kjer živi 2,6 milijona Palestinec in če bi ti dobili svojo državo, bi Breg bil središče. Izraelci so območje okupirali leta 1967 in sčasoma vanj pripeljali svoje državljane, kar Palestinci še danes smatrajo za ilegalno potezo. Tistega leta je bil Izrael v vojni z Egiptom, Sirijo in Jordanijo in četudi so jo oni začeli, trdijo (po ameriško), da so to storili za vsak primer. V šestih dneh so Arabcem vzeli Zahodni breg, Jordaniji pa vzhodni del Jeruzalema.

Izraelci tega ozemlja ne bodo dali iz rok, saj se na njem nahaja ogromno starodavnih svetih mest, vključno s Hebronom. Trenutno na Zahodnem bregu živi 500 tisoč Judov in če bi nekoč ustanovili dve državi, bi se morali izseliti. Tudi to ni povšeči ne eni ne drugi strani.

Gaza pa je gosto naseljeno palestinsko naselje, skoraj povsem obkroženo z Izraelom. Do leta 2005 so bili tam nastanjeni izraelski vojaki, zdaj pa nad območjem izvajajo strogo blokado in preverjajo vsakogar, ki prečka mejo. Zaradi občasnega obstreljevanja s strani Hamasa, so militantni politiki ljudi prepričali, da je Gaza gnezdo terorizma in ga zato redno obstreljujejo – kar se dogaja še danes.

Poglej si še: <https://www.youtube.com/watch?v=9ZRgzChgaGI>

FILMSK ŽANRI

Omar spretno povezuje različne žanre. Kako se v filmskem jeziku prepoznavajo – romantični film, vohunski film, akcijski, kriminalka itd.? Kaj v tem filmu konkretno določa te žanre? Spomni se na filmske kode, ki določajo filmske žanre.

MOTIVACIJA IN BOJ

Film je prežet z nenehnimi premiki motivacije, ki nekaj časa vztrajajo na političnih, a prepričljivo segajo tudi po iskanju usodne ljubezni. Kdaj ste opazili ločnice, ko se je Omar odločal bodisi za politični boj bodisi za doseg ljubezni? Kaj je za tebe upravičeno ravnanje, ko gre za borbenost za neke pravice? Katera sredstva so upravičena?

Kaj pa je tebe v filmu najbolj motiviralo, kaj ti je bilo najbolj uspešni »catcher«, zaradi katerega bi lahko rekel/-la, da ti je bil film všeč? Ali, kaj te je odvrnilo od tega?

FILMI »TO GO«

Adžami (*Ajami*, Scandar Copti, Yaron Shani, 2009), *Libanon* (*Lebanon*, Samuel Maoz, 2009), *Valček z Baširjem* (*Vals Im Bashir*, Ari Folman, 2008)